

LIBRIS

We know
books

JULES

VERNE

**De la Pământ
la Lună**

Călătorie directă în 97 de ore

Traducere din limba franceză de Anca Măgurean

București, 2024

CUPRINS

CAPITOLUL I	Gun-Club	9
CAPITOLUL II	Comunicarea președintelui Barbicane	18
CAPITOLUL III	Efectul comunicării lui Barbicane	27
CAPITOLUL IV	Răspunsul Observatorului din Cambridge	32
CAPITOLUL V	Romanul Lunii	38
CAPITOLUL VI	Ceea ce nu se poate ignora și ceea ce nu mai este permis de crezut în Statele Unite	46
CAPITOLUL VII	Imnul închinat ghiulelei	52
CAPITOLUL VIII	Povestea tunului	63
CAPITOLUL IX	Problema prafului de pușcă	70
CAPITOLUL X	Un dușman din douăzeci și cinci de milioane de prieteni	78
CAPITOLUL XI	Florida și Texas	85
CAPITOLUL XII	Urbi et orbi	92
CAPITOLUL XIII	Stone Hill	100
CAPITOLUL XIV	Târnăcopul și mistria	108
CAPITOLUL XV	Sărbătoarea turnării fontei	116
CAPITOLUL XVI	Columbiadul	122
CAPITOLUL XVII	O depeșă telegrafică	130

CAPITOLUL XVIII	Pasagerul de pe „Atlanta”	132
CAPITOLUL XIX	O adunare	143
CAPITOLUL XX	Atac și ripostă	153
CAPITOLUL XXI	Cum aranjează un francez o afacere	164
CAPITOLUL XXII	Noul cetățean al Statelor Unite	174
CAPITOLUL XXIII	Vagonul-proiectil	181
CAPITOLUL XXIV	Telescopul din Munții Stâncoși	189
CAPITOLUL XXV	Ultimele detalii	196
CAPITOLUL XXVI	Foc!	203
CAPITOLUL XXVII	Vreme înnorată	209
CAPITOLUL XXVIII	Un nou astru	214

CAPITOLUL 1

Gun-Club

In timpul războiului federal din Statele Unite, un nou club foarte influent a fost creat în orașul Baltimore, din mijlocul statului Maryland. Se știe cu câtă energie s-a dezvoltat instinctul militar la acest neam de armatori, comercianți și mecanici. Simpli negustori au trecut dincolo de tejghea, devenind peste noapte căpitani, colonei, generali, fără să fi trecut prin școlile de aplicație de la West Point¹; curând, i-au egalat în „arta războiului” pe colegii lor de pe bătrânul continent și, asemenea lor, au obținut victorii, făcând risipă de ghiulele, de milioane de dolari și de oameni.

Dar știința în care americanii îi întrec cu deosebire pe europeni este balistica. Nu că armele lor ar fi atins un nivel mai înalt de perfecțiune, dar, având dimensiuni neobișnuite, băteau până la distanțe neatinse până atunci. În ce privește tirurile razante, de

¹ Școală militară din Statele Unite (n.ed.orig.).

sus în jos sau șfichiuitoare, focurile de armă trase de-a curmezișul, în anfiladă² sau din spate, englezii, francezii și prusacii nu mai au nimic de învățat; dar tunurile, obuzierele și mortierele lor sunt doar niște biete pistoale de buzunar pe lângă uimitoarele mașini ale artileriei americane.

Lucrul acesta nu trebuie să mire pe nimeni. Yankeii, primii mecanici ai lumii, sunt ingineri, așa cum italienii sunt muzicieni, iar nemții, metafizicieni – din naștere. Nimic mai natural, așadar, decât să-i vezi contribuind la știința balistică cu îndrăzneța lor ingeniozitate. Astfel au luat naștere tunurile uriașe, mult mai puțin folosite decât mașinile de cusut, dar la fel de uimitoare și încă și mai admirate. Sunt cunoscuți în astfel de minuni Parrott, Dahlgreen și Rodman. Celor precum Armstrong, Palliser și Treuille de Beaulieu nu le-a mai rămas decât să se încline în fața rivalilor de peste mare.

Așadar, în timpul acestei lupte grozave dintre nordiști și sudiști, artileriștii au fost mereu în centrul atenției; ziarele Uniunii sărbătoreau cu mult entuziasm invențiile acestora, și nu exista nici cel mai amărât negustor, nici cel mai naiv „booby”³ care să-și sfărâme creierii calculând traiectorii nesăbuite.

Când unui american îi vine o idee, caută un al doilea american căruia să i-o împărtășească. Dacă sunt trei, își aleg un președinte și doi secretari. Când sunt patru, numesc un arhivar și biroul funcționează. Cinci convoacă o adunare generală și clubul este format. Așa s-a întâmplat la Baltimore. Cel dintâi care a inventat un tun nou s-a asociat cu primul care l-a topit și cu cel dintâi care l-a găurit. Acesta a

² Tragere în anfiladă = tragere în ținte înșirate perpendicular sau oblic față de frontul de tragere (n.red.).

³ Gură-cască (n.ed.orig.).

fost nucleul Gun-Clubului⁴. La o lună de la constituire, număra o mie opt sute treizeci și trei de membri efectivi și treizeci de mii cinci sute șaptezeci și cinci de membri prin corespondență.

O condiție sine qua non era impusă oricui dorea să intre în asociație, aceea de a-și fi imaginat sau cel puțin de a fi perfecționat un tun; în lipsa unui tun, o armă de foc oarecare. Dar, la drept vorbind, inventatorii de revolvere cu cincisprezece focuri, de carabine pivotante sau săbii-pistol nu se bucurau de mare cinste. În orice împrejurare, artileristi le-o luau înainte.

„Stima pe care aceștia o obțin, a spus într-una din zile unul dintre cei mai pricepuți oratori ai Gun-Clubului, este proporțională «cu greutatea» tunului lor și «direct legată de pătratul distanțelor» atinse de proiectilele acestora!”

Într-un fel, era legea lui Newton despre gravitația universală transpusă în ordinea morală.

După întemeierea Gun-Clubului, ne putem imagina cu ușurință ce a produs în acest sens geniul inventiv al americanilor. Mașinăriile de război au căpătat proporții colosale, iar proiectilele au ajuns dincolo de limitele permise, despiciând în două trecătorii inofensivi. Toate aceste invenții au lăsat în urmă timidele instrumente ale artileriei europene. Judecați și singuri după cifrele care urmează.

Odinioară, „în vremurile bune”, o ghiulea de treizeci și șase, la o distanță de trei sute de picioare, trecea prin treizeci și șase de cai loviți din flanc și șazeci și opt de oameni. Era copilăria acestei științe. De atunci, proiectilele au evoluat. Tunul Rodman, care bătea la șapte mile⁵ cu o ghiulea de o jumătate de tonă, ar fi dat jos cu ușurință o sută cincizeci de cai și trei sute de oameni. Chiar s-a discutat la Gun-Club să

⁴ Literal, „Clubul-Tun” (n.ed.orig.).

⁵ Puțin peste 11 kilometri (n.red.).

se facă dovada oficială a acestui fapt. Dar, deși caii au fost de acord să încerce experiența, din nefericire, oamenii au refuzat cu desăvârșire.

Oricum ar fi, efectul acestor tunuri era extrem de ucigător și, la fiecare detunătură, combatanții cădeau ca secerați. Ce mai însemnau, pe lângă astfel de proiectile, acea faimoasă ghiulea care, la Coutras, în 1587, scosese din luptă douăzeci și cinci de bărbați sau cealaltă care, la Zorndoff, în 1758, a ucis patruzeci de fantasini⁶, iar, în 1742, acel tun austriac de la Kesselsdorf care pusese la pământ șaptezeci de dușmani dintr-o lovitură? Ce însemnau acele focuri surprinzătoare de la Iena sau de la Austerlitz care hotărau soarta bătăliei? În timpul războiului federal s-au văzut altele și mai și! În lupta de la Gettysburg, un proiectil conic lansat de un tun ghintuit a lovit o sută șaptezeci și trei de confederați, iar, la trecerea Potomacului, o ghiulea Rodman a trimis două sute cincisprezece sudisti într-o lume cu siguranță mai bună. Mai trebuie menționat și un mortar uimitor inventat de J.-T. Maston, membru distins și secretar permanent al Gun-Clubului, al cărui rezultat a fost ucigător în alt sens, căci, atunci când a fost testat, a ucis trei sute treizeci și șapte de oameni – e adevărat, când a explodat.

Ce mai putem adăuga pe lângă aceste cifre atât de grăitoare? Nimic. Așa că vom accepta fără tăgadă următorul calcul, obținut de statisticianul Pitcairn: împărțind numărul de victime căzute sub obuze la cel al membrilor Gun-Club, descoperi că fiecare dintre aceștia ucisese de unul singur o „medie” de două mii trei sute șaptezeci și cinci de bărbați și o fracțiune.

Uitându-ne la o astfel de cifră, este evident că singura preocupare a acestei societăți savante a fost distrugerea umanității în scop filantropic, iar perfecționarea armelor de război era considerată drept

⁶ Infanterist dintr-un corp de armată special din Franța și Italia (n.red.).

elemente de civilizație. Era o adunare a Îngerilor Exterminatori, la drept vorbind, cei mai buni fi ai acestei lumi.

Trebuie să mai adăugăm că yankeii, curajoși în fața oricărei încercări, nu s-au mărginit doar la formule, riscându-și viața. Printre ei se numărau ofițeri de orice fel de grad, locotenenți sau generali, militari de toate vârstele, cei care se aflau la începutul carierei și cei care îmbătrâneau pe afet. Mulți au rămas pe câmpul de bătălie, numele lor figurând în cartea de onoare a Gun-Clubului, iar, dintre cei care s-au întors, majoritatea purta urmele indiscutabilei vitejii. Cârje, picioare din lemn, brațe articulate, mâini cu cârlig, maxilare din cauciuc, cranii din argint, nasuri din platină, nimic nu lipsea din această colecție, iar sudistul Pitcairn a mai calculat și că, în Gun-Club, lipsea un braț la patru persoane și existau doar două picioare la șase [persoane].

Dar acești viteji artileriști nu se uitau atât de îndeaproape și se simțeau mândri pe bună dreptate atunci când un buletin de luptă consemna un număr al victimelor de zece ori mai mare decât numărul proiectilelor folosite.

Cu toate acestea, într-o tristă și nefericită zi, a fost semnată pacea de cei care au supraviețuit războiului, detunăturile au încetat puțin câte puțin, mortierele au tăcut, obuzierele, cu botnița pusă pentru multă vreme, și tunurile, cu capul plecat, s-au întors la arsenale, obuzele s-au îngrămădit în teancuri în parcuri, amintirile sângeroase s-au șters, bumbacul a crescut ca în povești pe câmpurile îngrășate din belșug, hainele de doliu sfârșiră prin a se toci odată cu suferința, iar Gun-Clubul s-a cufundat într-o lipsă de ocupație adâncă.

Unii mai silitori, muncitori înverșunați, se mai dedau încă la calcule de balistică; visau în continuare la bombe uriașe și la ghiulele fără seamăn. Dar, fără practică, la ce folos aceste teorii zadarnice? Așa

că sălile deveneau pustii, slujitorii dormeau în anticamere, ziarele mucegăiau pe mese, colțurile întunecate răsunau de sforăituri triste, iar membrii Gun-Clubului, odinioară atât de gălăgioși, erau acum reduși la tăcere de o pace dezastruoasă, adormind în visarea artileriei platonice!

— E un lucru trist, spuse într-o seară bravul Tom Hunter, în timp ce picioarele de lemn i se carbonizau în căminul din fumoar. Nu se mai poate face nimic! Nu mai e nicio speranță! Ce viață plictisitoare! Unde-s vremurile când tunul ne trezea în fiecare dimineață cu detunăturile lui vesele?

— S-au dus acele vremuri, răspunse spilcuitul Bilsby, căutând să-și dezmoștească brațele care-i lipseau. Era o plăcere! Îți inventai obuzierul și, abia ieșit din topitorie, fugeai iute să-l încerci în fața dușmanului; apoi te întorceai în tabără cu o încurajare de la Sherman sau cu o strângere de mână din partea lui MacClellan. Dar, azi, generalii s-au întors la tejghelele lor și, în loc de proiectile, trimit gloanțe inofensive din bumbac. Ah, pe Sfânta Barbă! În America, viitorul artileriei s-a pierdut!

— Da, Bilsby, exclamă colonelul Blomsberry, ce dezamăgire crudă! Într-o bună zi, lași baltă obiceiurile liniștite, exersezi mânuirea armelor, pleci din Baltimore pe câmpurile de luptă, te porți ca un erou și, doi sau trei ani mai târziu, trebuie să pierzi rodul atâtor osteneți, să lânchezești într-o trândăvie deplorabilă și să-ți bagi mâinile în buzunare.

Orice s-ar spune, viteazului colonel nu i-ar fi fost cu puțință să dea un astfel de semn al lipsei sale de ocupație, dar nu din cauză că i-ar fi lipsit buzunarele.

— Și nici un război la orizont! spuse și faimosul J.-T. Maston, scărpinându-și cu cârligul de fier capul reparat cu gutapercă⁷. Niciun nor la orizont, și asta tocmai acum când sunt atâtea de făcut în știința artileriei! Eu, cel care vă vorbește, am terminat în dimineața asta schița cu planul, secțiunea și elevația unui mortar menit să schimbe legile războiului.

— Chiar așa? veni replica lui Tom Hunter, gândindu-se fără să vrea la ultima încercare a onorabilului J.-T. Maston.

— Da, chiar așa, răspunse acesta. Dar la ce folos atâtea studii duse la bun sfârșit, atâtea dificultăți învinse? Nu ar însemna să lucrezi zadarnic? Popoarele din lumea nouă par să se fi înțeles să trăiască în pace, iar războinicul nostru ziar *Tribune* ajunge să prevestească următoarele catastrofe din cauza creșterii scandaloase a populației!

— Totuși, Maston, continuă colonelul Blomsberry, în Europa încă se mai luptă pentru a susține principiul naționalităților!

— Ei bine?

— Ei bine! Poate că am putea încerca ceva acolo, și dacă ar accepta serviciile noastre...

— Așa credeți? exclamă Bilsby. Să facem balistică în folosul străinilor!

— Ar fi mai bine decât să nu facem nimic, ripostă colonelul.

— Fără îndoială, spuse J.-T. Maston, ar fi mai bine, dar nici nu trebuie să ne gândim la acest mijloc.

— Și de ce, mă rog? întrebă colonelul.

— Pentru că în lumea veche au idei despre progres care contrazic toate obiceiurile noastre americane. Oamenii aceia nu-și imaginează că poți deveni general până nu ai servit ca sublocotenent, ceea ce ar fi

⁷ Substanță plastică și izolantă, extrasă din latexul frunzelor unei plante tropicale, având numeroase întrebuințări în tehnică, în medicină etc. (n.red.).

același lucru cu a spune că nu poți deveni un bun țintaș dacă nu ți-ai turnat singur tunul în topitorie! Iar asta e, pur și simplu...

— Absurd! replică Tom Hunter ciopârțind brațele fotoliului cu lovituri de cuțit. Și, fiindcă lucrurile stau așa, nu ne mai rămâne decât să plantăm tutun sau să distilăm ulei de balenă!

— Cum?! exclamă J.-T. Maston cu o voce răsunătoare. Nu vom folosi acești ultimi ani ai existenței noastre pentru perfecționarea armelor de foc?! Nu vom avea o altă ocazie pentru a încerca bătaia proiectilelor noastre?! Cerul nu se va mai lumina sub fulgerarea tunurilor noastre?! Nu se va ivi nicio problemă internațională care să ne permită să declarăm război vreunei puteri transatlantice?! Francezii nu vor mai scufunda niciunul dintre vapoarele noastre, iar englezii nu vor mai pune în ștreang, în ciuda drepturilor omului, trei sau patru dintre conaționalii noștri?!

— Nu, Maston, răspuse colonelul Blomsberry, nu vom avea această fericire! Nu! Niciunul dintre aceste incidente nu se va întâmpla și, chiar de-ar fi să aibă loc, nu ne vom putea bucura de nimic. Susceptibilitatea americană dispare de la o zi la alta, iar noi ajungem pe mâna femeilor.

— Da, ne umilim! replică Bilsby.

— Și suntem umiliți! ripostă Tom Hunter.

— Toate acestea sunt cât se poate de adevărate, replică J.-T. Maston, cu vehemență. Plutesc în aer o mulțime de motive să ne batem, iar noi nu ne batem! Facem economie de brațe și picioare, iar asta în folosul oamenilor care nu știu ce să facă cu ele! Și, stați așa, fără să căutăm prea departe un motiv de război, America de Nord nu a aparținut odinioară englezilor?

— Fără îndoială, răspuse Tom Hunter, ațâțând furios tăciunii cu capătul cârjei sale.

— Ei bine! continuă J.-T. Maston, de ce nu ar aparține și Anglia americanilor?

— S-ar face dreptate, ripostă colonelul Blomsberry.

— Duceți-vă să-i propuneți asta președintelui Statelor Unite, exclamă J.-T. Maston, și o să vedeți cum o fiți primiți!

— Ne va primi rău, murmură Bilsby printre cei patru dinți pe care și-i salvase din bătălie.

— Pe legea mea, exclamă J.-T. Maston, la viitoarele alegeri, să nu conteze pe votul meu!

— Nici pe ale noastre, răspunseră de comun acord acești belicoși invalizi.

— Până atunci, continuă J.-T. Maston, și pentru a concluziona, dacă nu mi se dă ocazia să încerc noul meu mortier pe un adevărat câmp de luptă, îmi dau demisia din Gun-Club și fug să mă îngrop în savanele din Arkansas!

— Mergem și noi, răspunseră interlocutorii îndrăznețului J.-T. Maston.

Așa stăteau lucrurile, iar spiritele se inflamau tot mai mult și clubul era amenințat de o destrămare iminentă, când avu loc un eveniment neașteptat care împiedică această catastrofă regretabilă.

A doua zi după această conversație, fiecare membru al cercului primea o circulară redactată în acești termeni:

Baltimore, 3 octombrie.

„Președintele Gun-Clubului are onoarea de a-i anunța pe colegii săi că, în ședința din data de 5 a acestei luni, li se va face o comunicare care le va stârni un viu interes. Prin urmare, sunt rugați, lăsând laoparte orice activitate, să răspundă invitației care li se face prin prezenta.

Cu deosebită stimă,

IMPEY BARBICANE, P.G.-C.”